

Nr 154.

Ankom till riksdagens kansli den 22 maj 1918 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om anslag till stärkande av Göteborgs försvar mot sjösidan.

(1:a avd.)

Uti en inom första kammaren av herr *H. Wrangel* väckt motion (nr 28) har föreslagits, att riksdagen till förstärkande av Älvsborgs fästning ville på extra stat bevilja ett anslag av 3,130,000 kronor och därav för år 1919 anvisa hälften eller 1,565,000 kronor, ävensom bemyndiga Kungl. Maj:t att under loppet av innevarande år av sistnämnda belopp förskottera erforderlig medel för arbetets påbörjande snarast möjligt.

Beträffande de skäl, motionären anført till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

*Utskottets
yttrande.*

I sin motion har motionären hänvisat till en av honom vid 1916 års riksdag i enahanda syfte väckt motion. I sistnämnda motion har anförts bland annat följande:

»Såsom av Kungl. Maj:ts proposition nr 60 till 1914 års senare riksdag framgår, har andra försvarsberedningen vid utarbetandet av sitt förslag till stärkande av det fasta kustförsvaret, vilket förslag därefter i det närmaste oförändrat av Kungl. Maj:t upptagits och förelagts riksdagen samt av denna godkänts, »hållit sig inom en strängt begränsad kostnadsram» och såsom grund för sitt förslag uppställt, »att ansträngningarna måste samlas på att sätta våra viktigaste kustfästningar i gott stånd eller åtminstone giva dem en kraftig förstärkning», varjämte anläggandet av en befäst replipunkt på mellersta Norrlands kust föreslagits och godkänts.

Något förslag till stärkande av Älvsborgs fästning har således icke förelagts riksdagen. Om det vid nämnda propositions avfattande måhända icke framstått såsom så angeläget att omedelbart vidtaga förstärkningsåtgärder å denna fästning, torde det däremot icke kunna förnekas, att det pågående världskriget bragt frågan i ett annat läge. Dels är det uppenbart, att Göteborgs belägenhet och alltjämt växande betydelse måste i händelse av fredsbrott göra staden mera utsatt för beskjutning än kanske någon annan av rikets kustorter, dels utvisar snart sagt samtliga de krigförande staternas tillvägagående, att värdefulla kustorter, som utan större risk kunna beskjutas från sjösidan, nästan ofelbart bliva utsatta för dylika våldshandlingar. Å andra sidan hava befästningar, även om de ej varit av kraftigaste art, visat sig i hög grad avskräckande gent emot anfall från sjösidan.

Dessutom är det anmärkningsvärt, att icke ens ett så betydande antal förstklassiga undervattensbåtar, som dem Tyskland och Turkiet förfogat över vid Dardanellerna, förmått att ens för kortare tid avlägsna fiendens särskilt för bombardering av fästningsverk konstruerade pansarfartyg — monitorer bestyckade med svåra och medelsvåra kanoner. Ej heller vid Belgiens kust hava de tyska undervattensbåtarna mäktat hindra engelska örlogsfartyg att utföra mycket ofta upprepade beskjutningar.

Då redan 1907 års försvarskommitté utan reservation ansett sig böra »framhålla angelägenheten av att Göteborg, som för landets ekonomiska liv har stor betydelse, beredes ett kraftigare skydd mot beskjutning från sjösidan, än de nuvarande befästningarna lämna», lär något tvivel om nödvändigheten av ett skyndsamt förstärkande av Älvsborgs fästning icke kunna förebäras såsom skäl för ett ytterligare uppskov härmed. Den enda vägande anledning till frågans uppskov, som kan ifrågakomma, torde vara den kostnad, som ifrågavarande förstärkning erfordrar för att bliva fullt effektiv. I jämförelse med de värden, som det här gäller att trygga, lär dock denna kostnad icke kunna anses betydande.»

Ifrågavarande motion till 1916 års riksdag ävensom en av Kungl. Maj:t till 1917 års riksdag gjord framställning i samma ämne blevo emellertid av riksdagen avslagna.

Då några ytterligare skäl utöver dem, som legat till grund för nyssnämnda tvenne riksdagsbeslut i detta ärende, icke av motionären anförts, synes någon orsak att frågå riksdagens tidigare i denna fråga uttalade uppfattning icke förefinnas.

Utskottet hemställer alltså,

att herr Wrangels förevarande motion icke må
av riksdagen bifallas.

Stockholm den 22 maj 1918.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, O. M. Strömberg, J. Nilsson, H. F. Lamm, O. Bergqvist, C. G. Ekman, H. G. W. Wrangel, A. C. Lindblad, J. L. Widell, A. Pers, greve N. F. Posse och G. Boman* samt

från andra kammaren: herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *H. Andersson* i Skivarp, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *C. Persson* i Stallerhult, *O. H:son Waldén, G. Odqvist, J. A. Ingvarson, C. R. Jansson* i Falun, *W. Bäckström, J. Nilsson* i Malmö och *F. T. Hamrin*.

Reservation

av herrar *O. M. Strömberg, J. Nilsson* i Skottlandshus, *O. Bergqvist, H. G. W. Wrangel, J. L. Widell, greve N. F. Posse, G. Boman, H. Andersson* i Skivarp, *C. Persson* i Stallerhult och *G. Odqvist*, vilka ansett, att utskottets motivering bort hava följande lydelse:

»Ehuru utskottet fullständigt delar motionärens åsikt om angelägenheten av att Göteborgs fasta försvar snarast möjligt förstärkes, kan utskottet likväl icke tillstyrka, att medel härför anvisas på 1919 års stat, då, enligt vad numera är för utskottet känt, beredandet av medel för täckande av redan beslutade eller av Kungl. Maj:t föreslagna utgifter å nämnda stat kommer att bliva förenat med synnerligen stora svårigheter.»